

Till finansutskottet

Finansutskottet har genom beslut den 15 april 1998 berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) i vad avser dels den ekonomiska politiken och utgiftstaket (yrkandena 1–9), vissa skattefrågor (yrkandena 50–56), kommunsektorn (yrkandena 57–60) och EU-medel (yrkande 61), dels tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 (yrkandena 10–49) samt de motioner som kan komma att väckas, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utrikesutskottet väljer att i det följande yttra sig över propositionens yrkanden 4 och 49 samt över motionerna 1997/98:Fi17–22 i de delar som omfattas av utskottets beredning.

1 Propositionen

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken. Förslag lämnas om utgiftstak för staten år 2001. Regeringen redovisar även en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling m.m. samt lämnar förslag till tilläggsbudget för budgetåret 1998.

Regeringen föreslår ett utgiftstak för staten på 770 miljarder kronor år 2001.

1.1 Yrkandena

Utrikesutskottets beredningsområde berörs av propositionens hemställanpunkter 4 och 49 (båda delvis).

I *hemställanpunkt 4* föreslår regeringen att riksdagen såvitt avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket godkänner propositionens (avsnitt 4.5) preliminära fördelning av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

I *hemställanpunkt 49* föreslås såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell (s. 41 f. i propositionen).

1.2.1 Utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan

Utfall 1997	Prognos 1998	Beräknat 1999	Beräknat 2000	Beräknat 2001
2 476	2 802	2 949	2 947	3 003

(miljoner kronor)

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak utrikesförvaltningen, dvs. Utrikesdepartementet och de 102 utlandsmyndigheterna, bidrag till vissa internationella organisationer, nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor, handelspolitik, information om Sverige i utlandet samt Europainformation. För år 1998 uppgår de totala utgifterna enligt statsbudgeten till 2,8 miljarder kronor, varav anslaget till utrikesförvaltningen uppgår till 1,7 miljarder kronor och bidragen till internationella organisationer till 0,9 miljarder kronor. Utgiftsområdet tillförs 18,5 miljoner kronor år 1999 och 17,5 miljoner kronor år 2000 och 2001 med anledning av regeringens satsning på Europafrågor, bl.a. för att öka kunskapen om Europapolitiken och dess möjligheter (avsnitt 1.5.5). Ansvaret för regeringens verksamhetsbidrag till Föreningen Norden överförs fr.o.m. 1999 från utgiftsområde 17 till utgiftsområde 5.

Beträffande Europapolitiken och dess möjligheter anför regeringen följande (avsnitt 1.5.5 Europeiskt samarbete). Regeringen är djupt engagerad i arbetet att bygga upp ett starkt och fredligt Europa inför 2000-talet. Tack vare det europeiska samarbetet knyts länder allt närmare varandra och gamla motsättningar löses upp. Med flera nya medlemmar kan Europeiska unionens grundläggande syften – fred, demokrati och ekonomisk utveckling – främjas ytterligare. Sverige har varit medlem i EU i drygt tre år. Under denna tid har EU:s samarbete fördjupats, t.ex. i gemensamma ansträngningar för att öka sysselsättningen. En väsentlig del av EU:s arbete är nu inriktad på att inlemma nya medlemmar i gemenskapen. Regeringen ser som en av sina absolut viktigaste uppgifter att bidra till en framgångsrik anslutning av kandidatländer. Utvidgningen kan och bör genomföras utan att budgettakets andel av BNI ökar. För att underlätta utvidgningen måste emellertid det budgetutrymme som nu finns under detta tak förbehållas nya medlemmar. EU-medlemskapet har väsentligt ökat Sveriges förutsättningar att påverka Europas utveckling. Det har också inneburit nya möjligheter för vårt lands medborgare och företag. Ökade insatser behövs emellertid för att förbättra kunskaperna om den svenska Europapolitiken och om hur dessa möjligheter kan tas till vara. Angeläget är också att göra konkreta insatser för att bättre utnyttja de nya marknadsmöjligheterna i Europa. Under första halvåret 2001 kommer Sverige för första gången att vara ordförandeland. Detta innebär att Sverige skall leda arbetet i ministerrådet och företräda EU utåt. Det innebär också att Sverige kommer att stå värd för viktiga möten som av tradition äger rum i ordförandelandet, såsom möten i Europeiska rådet och informella ministerrådsmöten. Att vara ordförandeland ställer stora krav på organisa-

torisk kompetens och administrativa resurser. Resurser för detta arbete har avsatts. Regeringen föreslår nu ett nytt treårigt program på 800 miljoner kronor årligen för utvecklingssamarbetet med Central- och Östeuropa. Programmet skall bidra till ett gott grannskap i Östersjöregionen och ett dynamiskt och demokratiskt integrerat Europa. Samarbetet inriktas på att påskynda Estlands, Lettlands, Litauens och Polens medlemskap i EU samt att ytterligare integrera Ryssland och Ukraina i europeiska samarbetsstrukturer. Samarbetet inom det sociala området skall utökas under kommande treårsperiod. Regeringen avser att intensifiera samarbetet i Norden och i lämpliga delar sammanlänka detta med det närings-livsrelaterade samarbetet i Östersjöregionen. Sveriges utvecklingssamarbete med Estland, Lettland, Litauen och Polen på rättsområdet intensifieras för att påskynda ländernas medlemskap i EU samt för att öka rättssäkerheten och minska brottsligheten i vårt närområde. En särskild satsning för att vidareutveckla samarbetet mellan Sverige och Polen görs under 1999. För att lyfta fram Östersjöregionens betydelse för sysselsättning och tillväxt i Sverige har tidigare en miljard kronor avsatts, den s.k. Östersjömiljarden. Medlen används inom områdena energi, miljö, infrastruktur, kunskaps-överföring och svensk exportindustri. Verksamheten har varit framgångsrik och bör fortsätta. Enligt regeringens uppfattning bör ytterligare 1 miljard kronor tillföras under den kommande femårsperioden, dvs. med 200 miljoner kronor per år. Regeringen strävar bl.a. efter att uppnå ökat deltagande i Östersjöhandeln av de små och medelstora företagen. Därmed kan Sverige bidra till att Östersjöregionen blir Europas främsta tillväxtregion. För att öka kunskapen om Europapolitiken och dess möjligheter avsätts nya resurser. Det planeras bl.a. en särskild informationsinsats om euron och om praktiska effekter för näringsliv och konsumenter av att Sverige inte deltar i valutaunionen vid starten 1999. Svenska företag ges stöd till att utnyttja marknads- och handelsmöjligheterna i det nya framväxande Europa genom bl.a. insatser för småföretagen, förstärkt regional exportfrämjarorganisation i Sverige och åtgärder för att ta till vara invandrarers speciella land- och språkkunskaper. Den internationella marknaden erbjuder för många företag okända möjligheter. Det gäller inte minst den upphandling som sker i internationella organisationer. Genom sin kompetens och kapacitet borde svenska företag ha bättre utsikter att vinna kontrakt än vad som i dag är fallet.

	1999	2000	2001
Central- och Östeuropa	800	800	800
Östersjöinsatser	200	200	200
Informationsinsatser	20	20	20
Marknadsplats Europa	30	30	30
Totalt	1050	1050	1050

(miljoner kronor)

1.2.2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utfall 1997	Prognos 1998	Beräknat 1999	Beräknat 2000	Beräknat 2001
12 139	12 292	12 002	13 020	13 866

(miljoner kronor)

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna internationellt utvecklingssamarbete samt samarbete med Central- och Östeuropa. För år 1998 uppgår de totala utgifterna enligt statsbudgeten till ca 11,4 miljarder kronor, varav ca 10,6 miljarder kronor till utvecklingssamarbete med u-länder och ca 0,8 miljarder kronor till samarbete med Central- och Östeuropa.

Den totala biståndsramen (inklusive utgifter som redovisas under andra utgiftsområden) beräknas till ca 12,4 miljarder kronor motsvarande 0,70 % av bruttonationalinkomsten (BNI). Regeringen har i sin beräkning av ramen utgått från att biståndsramen även för år 1999 skall uppgå till 0,70 % av BNI för att år 2000 ökas till 0,72 % av BNI och år 2001 ökas ytterligare till att motsvara 0,73 % av BNI. Inom biståndsramen redovisas vissa asylkostnader, medel för EU:s gemensamma bistånd samt vissa administrationskostnader. Dessa s.k. avräkningar minskar år 1999 med ca 152 miljoner kronor, vilket innebär att bidrag till andra utvecklingsändamål kan öka med samma belopp. Avräkningens storlek för åren 2000 och 2001 beräknas utifrån vid budgeteringstillfället tillgängligt prognosunderlag. Regeringen har, efter en utvärdering, i proposition 1997/98:70 Att utveckla ett grannlandssamarbete lämnat förslag till ett nytt treårigt program för samarbetet med Central- och Östeuropa för åren 1999 till 2001. Regeringen bedömer att samarbetet kommer att fortsätta och har därför beräknat 800 miljoner kronor årligen för åren 1999 till 2001. Insatsen utgör en del av regeringens prioriterade områden för 2000-talet. Utöver dessa medel avsätts inom utgiftsområde 24 Näringsliv 200 miljoner kronor årligen för näringslivsinsatser inom Östersjöregionen.

1.3 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998

1997/98:UU3y

Den till yrkande 49 fogade tabellen har vad avser UU:s beredningsområde följande utseende.

Specifikation av reviderade ramar för utgiftsområden samt reviderade och nya anslag för budgetåret 1998 (tusental kronor)

Utgiftsområde/anslag	Belopp enligt statsbudget 1998	Förändr. av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagsnivå
5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 811 310	0	2 811 310
A 1 Utrikesförvaltningen, ramanslag	1 757 629	-100	1 757 529
A 2 Nordiskt samarbete, ramanslag	1 452	+100	1 552
D 1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området, ramanslag	2 259	-500	1 759
D 4 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet, ramanslag	10 262	+500	10 762

I propositionen anförs med anledning av förslagen följande.

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp redovisas i det följande. Regeringens ambition är att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskning av utgifterna samma år.

I statsbudgeten finns för innevarande budgetår för Nordiskt samarbete uppfört ett ramanslag på 1 452 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget A 2 Nordiskt samarbete ökas med 100 000 kr. Regeringen anser att Föreningen Norden behöver särskilt ekonomiskt stöd på 1 miljon kronor till informationsverksamheten vid Arena Norden. Verksamheten beskrivs närmare under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Finansieringen delas mellan utgiftsområde 17 och utgiftsområde 5. Medlen på anslaget A 2 Nordiskt samarbete beräknas inte räcka för den del som skall finansieras av utgiftsområde 5. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 100 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget A 1 Utrikes-förvaltningen minskas med motsvarande belopp.

I statsbudgeten finns för innevarande budgetår för D 4 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet uppfört ett ramanslag på 10 262 000 kr. Regeringen föreslår att detta anslag ökas med 500 000 kr. Sverige bidrar i betydande omfattning med expertis till FN:s säkerhetsråds särskilda kommission för eliminering av Iraks massförstörelsevapen (UNSCOM). Detta sker genom att personal från Försvarets forskningsanstalt

ställs till UNSCOM:s förfogande. Dessa bidrag från svensk sida förväntas komma att öka ytterligare under innevarande år. För att kunna möta ökade kostnader till följd härav föreslår regeringen att 500 000 kr tillförs anslaget. Finansiering sker genom att anslaget D 1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området minskas med motsvarande belopp.

1.4 Uppföljning: Europeiska revisionsrättens rapporter för verksamhetsåret 1996

Ett effektivt och korrekt användande av gemenskapsmedlen är en prioriterad fråga för Sverige i EU-arbetet. Regeringen lägger därför stor vikt vid revisionsrättens iakttagelser liksom hur kommissionen tar till sig dessa. Revisionsrättens årsrapport är väsentlig för att bedöma hur EU:s budget använts och hur gemenskapspolitiken genomförts.

Revisionsrätten har även för år 1996 konstaterat ett stort antal exempel på otillfredsställande räkenskapsmässig och finansiell förvaltning, men även förbättringar i förhållande till föregående år redovisas. I årsrapporten (som publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning 97/C 348/01) konstateras i huvudsak samma typ av brister som noterades i föregående års rapport. På biståndsområdet uppmärksammar rätten kommissionens oförmåga att genomföra kontrakt i samband med antagna program där åtaganden gjorts i budgeten. Som en följd av kommissionens strävan att göra åtaganden för hela årsbudgeten i kombination med ett stort programutbud och låg absorptionskapacitet hos mottagarna har förskottsinbetalningar ackumulerats på mottagande nationella förvaltningars konton.

Ekonomi- och finansministerrådet beslutade att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet, men tillfogade i vanlig ordning en lång rad kommentarer om vilka åtgärder som måste vidtas inom varje sektor. Sverige anser att de iakttagelser rätten gjort är viktiga och att det är mycket angeläget att de åtgärdas. I arbetet med att ta fram en rekommendation till parlamentet har Sverige strävat efter att rådet drar operativa slutsatser som ställer krav på berörda parter att vidta åtgärder. Även om revisionsrätten visat på allvarliga brister inom många områden är de enligt vår uppfattning inte av en sådan art att kommissionen inte borde beviljas ansvarsfrihet. Kommissionen visar en konstruktiv attityd i hanteringen av de brister som konstaterats. Den rekommendation rådet avgivit till parlamentet avspeglar väl de svenska ståndpunkterna i frågan.

2 Motionssammanfattning

En översikt av partiernas budgetförslag finns i en bilaga till detta yttrande.

Som riktlinjer för regeringens budgetarbete avseende åren 1999–2001 föreslås i den moderata partimotionen *Fi17 (m) yrkande 8 (delvis)* att riksdagen beslutar godkänna följande beträffande den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområdena 5 och 7.

Angående utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan framhåller Moderata Samlingspartiet att globaliseringen och den europeiska integrationen ställer allt större krav på en kompetent och flexibel utrikesför-

valtning vad gäller såväl traditionell utrikespolitik som handelspolitik och biståndssamarbete. Ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU och särskilt dess gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik liksom arbetet på en gemensam europeisk säkerhetsordning fordrar en gedigen kompetens samt svensk diplomatisk närvaro i princip i hela Europa och Medelhavsområdet. Den snabba globaliseringen fordrar också svensk diplomatisk närvaro i de utom-europeiska industriländerna. Det är angeläget att en ambassad inrättas i Minsk och att ambassaden i Wellington återupprättas. För att förstärka utrikesförvaltningen tillförs 50 miljoner kronor årligen.

Vidare, beträffande utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, uttrycks i motionen att det svenska bilaterala biståndet inte har varit så framgångsrikt.

Moderata samlingspartiet vill främst koncentrera biståndssamarbetet på snabb fattigdomsavveckling i Afrika. Det bilaterala biståndet bör framför allt inriktas på kunskapsöverföring, ansvarsfulla skuldavskrivningar samt stöd till rättsstaten, grundläggande utbildning och hälsovård som kommer hela befolkningen till del. Bistånd skall, enligt motionärerna, inte gå till statsmakt som systematiskt eller allvarligt kränker de mänskliga rättigheterna. Katastrofbiståndet är, sägs det i motionen, en viktig biståndsform och bör ges prioritet. Särskilt betydelsefull är den internationella samordningen, så att svenska insatser väl kompletterar det som görs från annat håll.

Inom utgiftsområde 7 bör det skapas en samlad post för Sveriges fredsbevarande verksamhet.

Motionärerna föreslår att 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag anslås till Central- och Östeuropa. På detta sätt ges kraftfullt stöd till Baltikum och Polen. Resurser kan också frigöras för ett mer omfattande stöd till demokratiutvecklingen och ekonomiska reformer i Ryssland.

I partimotion *Fi18 (c)* framhålls att Centerpartiet tidigare i riksdagen har bifallit utgiftsramarna för åren 1999 och 2000. Förslagen med anledning av den nu aktuella propositionen är anpassade härtill.

I *yrkande 3 (delvis)*, som avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 1999–2001 att utgöra riktlinjer för regeringens arbete, noteras att regeringen för *utgiftsområde 5* har lagt på 18,5 miljoner för år 1999 samt 17,5 miljoner för vardera av åren 2000 och 2001 i en satsning på Europafrågor. Motionärernas uppfattning är att informationen om Europapolitiken inte bör bli föremål för ytterligare anslag. De framhåller att det redan nu finns en EU-upplysning inom ramen för riksdagen. EU-kommissionens kontor i Stockholm kan bidra med upplysningar, liksom Euro Info Centre på NUTEK. Det föreligger enligt Centerns uppfattning inte större behov.

Vad avser *utgiftsområde 7* framhåller motionärerna att det är viktigt att Sverige kan ge ett aktivt och generöst bistånd. Trots det mycket tuffa saneringsprogram som svensk ekonomi gått igenom, tillhör vi alltså de länder som ger mest i bistånd till världens fattigare länder. När ekonomin så tillåter är det motiverat att öka biståndet. Samtidigt måste sådana insatser vägas mot angelägna åtgärder på andra områden. Regeringen föreslår att 800 miljoner årligen skall anslås för bistånd till Öst- och Centraleuropa under perioden 1999–2001. Det är viktigt att en stor del av dessa pengar kan gå till förbätt-

ringar på miljöområdet. Centerpartiets förslag till utgiftsramar för utgiftsområdet överensstämmer med regeringens.

I partimotion *Fi19 (fp) yrkande 4* begärs riksdagens godkännande av den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som redovisas i motionen att utgöra riktlinjer för regeringens budgetarbete.

I den del som rör utrikesutskottets beredningsområde (*yrkande 4 delvis*) innebär det beträffande *utgiftsområde 5* att Folkpartiet biträder regeringens förslag till utgiftsramar för åren 1999 till 2001. Vad avser *utgiftsområde 7* påpekar motionärerna att regeringen under den innevarande mandatperioden dragit ned det svenska biståndet, vilket enligt deras uppfattning sker det på bekostnad av de allra fattigaste. Folkpartiet håller fast vid standpunkten att 1 % av BNI bör gå till internationellt bistånd. De menar att ramen för biståndet successivt bör höjas med 1,5 miljarder kronor för år 1999, 1,8 miljarder kronor för år 2000 och 2 miljarder kronor för år 2001.

I *yrkande 27* begärs åtgärder för ökad kärnkraftssäkerhet i Ryssland och Ukraina.

Folkpartiet önskar inte satsa på den nu aktuella stängningen av Barsebäck utan vill i stället avsätta resurser för ökad kärnsäkerhet där hotet är som störst, nämligen i Ryssland och Ukraina.

I partiets budgetalternativ ställs 200 miljoner kronor per år till förfogande för höjd säkerhet i kärnkraftsanläggningarna i Sveriges närområde, främst i Ryssland (Murmanskområdet och S:t Petersburg). Medlen skall användas dels för att höja säkerheten i befintliga anläggningar, dels för finansiering av alternativ till existerande verk. Kravet framförs i fullt medvetande om att länderna själva i dag dessvärre är måttligt intresserade av denna typ av insatser om de inte får betalt. För att få ett större genomslag för höjd säkerhet i Ryssland och Ukraina bör Sverige göra åtaganden om matchande finansiering. För den händelse de nu tillförda 200 miljoner kronorna inte skulle räcka i detta sammanhang bör Sidas s.k. "östram" användas som buffertfinansiering i kombination med ett bemyndigande.

I *yrkande 9* tar motionärerna upp frågan om Europapolitikens inriktning. Yrkandet berör delvis utrikesutskottets beredningsområde.

Motionärerna framhåller att grunden för EU-samarbetet är fredssträvan. Ett ytterligare steg på den vägen kommer att tas när länderna bakom den forna järnridån blir medlemmar i EU. Detta är den stora, långsiktiga framtidsfrågan. Ett område som är i stort behov av reformering är den gemensamma jordbrukspolitiken – CAP. Utvidgningen innebär ett utmärkt tillfälle att reformera jordbrukspolitiken och strukturfonderna. Folkpartiet anser att en gemensam EU-politik på jordbruksområdet är nödvändig, och partiet förespråkar en avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den fria rörligheten är både en liberal grundtanke och en viktig EU-princip, och Folkpartiet säger därför ja till Schengensamarbetet. Vidare vill Folkpartiet att EU utvecklar en gemensam asylpolitik. Kriget i det forna Jugoslavien har visat på behovet av en gemensam europeisk flyktingpolitik. Sverige bör gå med i ERM, det valutasamarbete som föregår ett euomedlemskap, och i eurosamarbetet så snart som möjligt.

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion *Fi20 (v) yrkande 4 (berörd del)* avslag på regeringens förslag vad avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområdena 5 och 7 för åren 1999–2001.

Vad avser *utgiftsområde 5* föreslår partiet i stället att 10 miljoner kronor per år under budgetåren 1999–2001 utöver regeringens förslag anges som riktlinje för budgetarbetet. Vänsterpartiet menar att ett projektbidrag för information och studier om Europas och EU:s utveckling bör inrättas. Stödet skall riktas till frivilliga organisationer och stiftelser. Detta anses motiverat med tanke på frågornas politiska betydelse.

Beträffande *utgiftsområde 7* sägs bl.a. följande i motionen.

Med den takt i ökningen av biståndet som regeringen antyder i vårpropositionen kommer det proklamerade målet under mycket lång tid att framstå som mycket avlägset. Motionärerna understryker att internationell utvecklingssamverkan inte endast handlar om det som i budgetpropositionen rubriceras som Internationellt bistånd utan det berör även en rad andra förhållanden som t.ex. handelsfrågor, vilket tydligt kommit till uttryck under debatten om MAI-avtalet.

Vänsterpartiet har i andra sammanhang instämt i regeringens allmänna inriktning av den svenska biståndspolitiken när det gäller att komma bort från ett gammalt paternalistiskt mönster. Partiet instämmer i att biståndet i fortsättningen mer skall ha formen av internationell utvecklingssamverkan, där det också förutsätts att mottagaren har något att ge.

Motionärerna anser att det krävs en snabbare takt när det gäller Sveriges strävan att uppnå enprocentsmålet. Vänsterpartiet har vid flera tillfällen föreslagit en plan på tre år för en återgång till det en gång näst intill förverkligade enprocentsmålet. Partiet föreslår i enlighet med detta att utgiftstaket för utgiftsområdet ökas med 1 000, 3 700 respektive 5 500 miljoner kronor för de tre kommande åren jämfört med regeringens förslag.

I motionen konstateras i *yrkande 28* att 20 miljoner kronor föreslås bli avsatta till informationsinsatser om Europapolitiken och särskilt om euron. Hälften av dessa medel bör, enligt motionärerna, avsättas för folkbildningsinsatser i Europafrågor. Sådana medel bör enligt dansk modell kunna sökas av alla ideella organisationer som har relevanta projekt bl.a. för att förbereda folkopinionen för en folkomröstning om valutaunionen. Detta bör riksdagen, enligt Vänsterpartiet, ge regeringen till känna.

EU-parlamentet har, säger motionärerna, valt att skjuta på beslutet om ansvarsfrihet för EU-kommissionen när det gäller kontroll av hur pengarna används. Regeringen argumenterar för att ansvarsfrihet trots allt måste beviljas. Vänsterpartiet anser att regeringen skall verka för att ansvarsfrihet inte beviljas förrän kommissionen redovisat vilka åtgärder som den vill vidta. Detta bör, enligt *yrkande 29*, ges regeringen till känna.

Miljöpartiet utgår i sin partimotion *Fi21 (mp)* inte från regeringens prognos för BNP-tillväxten utan använder i stället de siffror som lagts fram av Konjunkturinstitutet.

Partiet föreslår samma utgiftstak som regeringen för åren 1999 och 2000. För år 2001 föreslås ett utgiftstak som ligger 10 miljarder kronor lägre. För år 2001 görs också en alternativ budgetberäkning för det fall Sverige har lämnat Europeiska unionen (EU).

För vart och ett av åren 1999, 2000 och 2001 yrkar Miljöpartiet vad avser *utgiftsområde 5* en ökning med 8 miljoner kronor i förhållande till propositionen (*yrkande 42 delvis*). Partiet föreslår ökat stöd till rättsligt bistånd till svenska medborgare som blir utsatta för brott utomlands samt anser att stödet till OSSE bör stärkas (*yrkande 43 delvis*).

Solidariteten med fattiga länder kräver ett utökat och samtidigt effektivare svenskt bistånd. Målet om 1 % av BNI till bistånd måste, enligt motionen, nås väsentligt snabbare än med regeringens förslag. Miljöpartiets förslag till ökad budgetram för *utgiftsområde 7* innebär 0,79 % av BNI 1999, 0,82 % 2000 och 0,85 % 2001, jämfört med regeringens förslag om 0,73 % det senare året. Beloppsmässigt medför detta ökningsar med 1 600 miljoner kronor för år 1999, 2000 miljoner kronor för år 2000 och 2400 miljoner kronor för år 2001 i förhållande till regeringens förslag (*yrkandena 42 och 43, båda delvis*).

I *yrkande 45* begärs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ”Sverige ute ur EU år 2001”. I den del som rör utrikesutskottets beredningsområde kan argumentationen i motionen sägas ha följande innebörd.

Medlemskapet i Europeiska unionen har försvårat våra möjligheter att utveckla en socialt och ekologiskt hållbar ekonomi. Medlemskapet har för Sveriges del inneburit en tilltagande underkastelse under en framväxande europeisk superstat. Miljöpartiet anser att det är helt fel väg att bilda nya superstater som metod att möta en alltmer internationaliserad ekonomi. Det löser i praktiken inga problem men hotar däremot att bygga upp allt större och farligare konflikter såväl inom som mellan superstaterna. Bildandet av EU har också medfört reaktioner i andra världsdelar som går ut på att stater går ihop i syfte att öka sin konkurrenskraft mot ett alltmer hotfullt Europa.

Det svenska medlemskapet i Europeiska unionen kan inte sägas ha medfört ekonomiska fördelar för svensk ekonomi. Om Sverige lämnar EU, vilket Miljöpartiet förordar, skulle staten netto spara ca 12,4 miljarder kronor.

Det finns mycket goda förutsättningar för svensk ekonomi att utvecklas betydligt bättre utanför EU. EU- och EMU-projekten innehåller så mycket av stel centralistisk byråkrati, bristande frihandel, gigantiska bidragssystem och inbyggda konflikter mellan olika länder och regioner att man på goda grunder kan anta att det är en fördel att stå utanför. Sverige har då mycket goda förutsättningar att bli något av en säker hamn för investeringar och placeringar, och svensk ekonomi kan i ett internationellt sammanhang utvecklas fritt. Ett Sverige utanför EU medger helt enkelt betydligt bättre möjligheter till en starkare ekonomisk utveckling med ekologiska och sociala förtecken.

Bland de prioriterade frågorna i Kristdemokraternas partimotion *Fi22 (kd)* nämns att de allra fattigaste länderna bör ges bättre utvecklingsmöjligheter. Nedskränkningarna av biståndet kritiseras och i motionen framförs förslag (*yrkande 4 delvis*) som syftar till att återställa biståndet till enprocentsnivån. Ramen för *utgiftsområde 7* bör, utöver regeringens förslag, utökas med 1 800 miljoner kronor för år 1999, 2 400 miljoner kronor för år 2000 och 2 800 miljoner kronor för år 2001. Förslaget innebär att Kristdemokraterna i

jämförelse med propositionen anslår 7 miljarder kronor mer än regeringen under treårsperioden med målsättningen att åter nå enprocentsnivån.

Som motiv för förslaget anfördes bl.a. följande. Det internationella biståndet har under de senaste åren sjunkit till en ur historisk synpunkt sett rekordlåg nivå, trots att behoven av utvecklingssamarbete mellan rika och fattiga länder har ökat, framför allt med länderna i Afrika. Indragning av biståndsmedel (reservationer), tillsammans med övergivandet av enprocentsnivån, har gröpt ur biståndsvolymen med ett antal miljarder. Dessutom har "Sidas inflexibilitet" onödigt skapat stora reservationer uppgående till mer än 3 miljarder kronor. Kristdemokraterna föreslår att dessa reservationer skyndsamt kanaliseras till behövande och fattiga medmänniskor i den fattiga delen av världen. Delar av reservationerna bör omfördelas till katastrofanslag och andra akuta insatser samt till stöd till enskilda organisationers biståndsarbete.

3 Utskottets överväganden

I den här aktuella propositionen förelägger regeringen riksdagen förslag bl.a. om en preliminär fördelning av de statliga utgifterna för åren 1999, 2000 och 2001. Vidare föreslås, i den del av propositionen som har samband med utrikesutskottets beredningsområde, att riksdagen för budgetåret 1998 omfördelar vissa medel mellan anslag inom utgiftsområde 5.

De offentliga finanserna fortsätter att utvecklas mer positivt än vad som tidigare antagits för 1998 och framåt. Huvudorsaken är att utgifterna blir lägre än väntat. Det har därmed, enligt regeringens bedömning, skapats ett utrymme för ytterligare åtgärder. Detta innebär bl.a. möjligheter för en ökad satsning – såväl i procentuella som i absoluta termer – på det internationella utvecklingssamarbetet mot slutet av den här aktuella treårsperioden.

3.1 Utgiftsramar för budgetåren 1999–2001

Utskottet vill inledningsvis framhålla att såväl propositionens yrkande 4 som ett flertal motionsyrkanden avser en *preliminär* fördelning av utgifterna på utgiftsområden avsedda att utgöra *riktlinjer* för regeringens budgetarbete. Det beslutsunderlag riksdagen får genom den ekonomiska vårpropositionen är anpassad till denna ambitionsnivå. Enligt utskottets uppfattning är det mot denna bakgrund inte möjligt, annat än i undantagsfall, att uttala sig om avvägningar eller enskildheter inom respektive utgiftsområde.

3.1.1 Utgiftsområde 5

Med de i propositionen angivna förutsättningarna anser utskottet att regeringens förslag till preliminär ram för utgiftsområde 5, Utrikes-förvaltning och internationell samverkan, för åren 1999–2001 är väl avvägt.

I propositionen föreslås att utgiftsområdet tillförs medel med anledning av regeringens satsning på Europafrågor, bl.a. för att öka kunskapen om Europapolitiken och dess möjligheter. Utskottet anser att en dylik satsning är väl befogad; må vara att en slutlig bedömning av dess storlek (som för övrigt inte omfattas av propositionens yrkande) bör anstå till dess ett mera fullstän-

digt beslutsunderlag föreligger. Enär Centerpartiet motsätter sig satsningen som sådan bör motion *Fi18 (c) yrkande 3 (delvis)*, enligt utskottets uppfattning, avstyrkas.

Vänsterpartiet föreslår att 10 miljoner kronor per år under budgetåren 1999–2001 avsätts för inrättande av ett projektbidrag för information och studier om Europas och EU:s utveckling och att detta stöd skall riktas till frivilliga organisationer och stiftelser. Utskottet har i betänkande 1997/98:UU1 behandlat ett yrkande med samma innebörd och därvid bl.a. uttalat att det redan inom nuvarande ram bör vara möjligt att erhålla projektbidrag från regeringen för informations- och kunskapshöjande insatser och att därvid särskild hänsyn bör tas till att insatserna har goda spridningseffekter. Något behov av att tillstyrka motion *Fi20 (v) yrkande 4 (delvis)* finns därför inte.

Enligt utskottets uppfattning bör anslagsvillkor beslutas samtidigt som riksdagen beviljar ett anslag. Att, som föreslås i motion *Fi20 (v) yrkande 28*, redan nu mera i detalj föreskriva hur de i propositionen nämnda medlen för att öka kunskapen om Europapolitiken och dess möjligheter skall användas bör, enligt utskottets mening, därför inte komma i fråga.

Utskottet menar att det inte är lämpligt att mot bakgrund av det nu framlagda underlaget ha någon synpunkt i övrigt på hur medlen inom detta utgiftsområde bör fördelas. Detta gäller bl.a. förslaget i motion *Fi17 (m) yrkande 8 (delvis)* om förstärkning av utrikesförvaltningen samt förslagen i motion *Fi21 (mp) yrkande 43 (delvis)* om rättsligt bistånd och stöd till OSSE.

Utskottet anser således att yrkande 4 i propositionen bör tillstyrkas i berörd del samt att motionerna *Fi17 (m) yrkande 8 (delvis)*, *Fi18 (c) yrkande 3 (delvis)*, *Fi20 (v) yrkandena 4 (delvis)* och 28 samt *Fi21 (mp) yrkandena 42 och 43 (båda delvis)* bör avstyrkas. Motionerna *Fi19 (fp) yrkande 4 (delvis)* och *Fi22 (kd) yrkande 4 (delvis)* innehåller med propositionen sammanfallande förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 5 avseende åren 1999–2001.

3.1.2 Utgiftsområde 7

Flera motionsyrkanden handlar om hur enprocentsmålet skall uppnås och i några av dem ställs krav på att en plan skall upprättas för hur detta mål skall uppfyllas.

I den här aktuella propositionen räknar regeringen med att biståndsramen höjs till 0,73 % av BNI år 2001.

Utskottet välkomnar att återgången till enprocentsmålet fortsätter. Detta är en viktig signal från Sverige i en tid då de internationella biståndsflödena minskar kraftigt.

Utskottet har tidigare (senast i bet. 1997/98:UU2) anført att kunskapen om och stödet för enprocentsmålet är väl befast i riksdagen och i den allmänna opinionen. Samtidigt är en återgång till enprocentsnivån också en internationellt betydelsefull symbolfråga, varför den även av det skälet bör prioriteras. Utskottet framhöll också att det är dess bestämda mening att en återgång till enprocentsnivån bör ske så snart det statsfinansiella läget så tillåter.

I motion *Fi22 (kd) yrkande 4 (delvis)* tas frågan om reservationer inom biståndsbudgeten upp.

Trots stagnerande biståndsvolym under senare år har reservationerna, dvs. medel som anvisats för insatser under ett visst år men inte utnyttjats, ökat. Reservationerna har flera orsaker. Oförutsedda faktorer vid genomförande av program och ökade kvalitets- och effektivitetskrav leder till förseningar i genomförande och därmed eftersläpningar i utbetalningarna. De villkor Sverige, liksom andra givare, ställer för bistånd har skärpts. Detta gäller bl.a. i frågor avseende redovisning och bekämpning av korruption. Som framgått av ett antal av de skrivelser i biståndsfrågor som regeringen under innevarande riksmöte överlämnat till riksdagen lägger biståndsorganisationen alltmer energi på att i samarbete med mottagarländerna stärka förutsättningarna för en långsiktig utveckling. Denna förändring av biståndet är, enligt utskottets mening, önskvärd och bör fortsätta. Partnerskap i biståndet innebär emellertid att givarlandet inte ensamt kan styra takten i olika projekt.

Behoven i u-länderna är stora, samtidigt som det internationella biståndet minskar, vilket gör det än mer angeläget att, utan att göra avkall på kvaliteten, eftersträva en verksamhetsvolym som motsvarar tillgängliga resurser. För att minska reservationerna krävs ökad flexibilitet.

Enligt propositionen blev utfallet för utgiftsområde 7 för 1997 1,1 miljard kronor högre än tilldelade medel. Detta förklaras av att reserverade medel utnyttjats för biståndsverksamheten. De ingående reservationerna år 1998 uppgår till drygt 7 miljarder kronor. Ungefär en miljard av dessa medel förväntas förbrukas under 1998.

Vad avser u-landsbiståndet uppgår de totala reservationerna, enligt vad utskottet vid föredragning erfarit, till 5 739 miljoner kronor, varav de oin-tecknade reservationerna uppgår till 1 349 miljoner kronor. Merparten av reservationerna inom u-landsbiståndet är således intecknade, dvs. utgörs av avtalade insatser eller åtaganden om bidrag för bestämda ändamål. Även reservationer som formellt sett är oin-tecknade motsvarar till stor del planerade, om än inte avtalsbundna, insatser.

Sedan några år tillbaka budgeteras inom det multilaterala biståndet inte längre enligt lagda skuldsedlar utan enligt dragningar, dvs. förutsedda faktiska utbetalningar under budgetåret. Detta innebär att de intecknade reservationerna inom denna del av biståndet successivt kommer att minska under de närmaste åren. Under 1999 respektive 2000 kommer reservationerna att fortsätta att minska med ca 600 miljoner kronor per år. Reservationerna inom det multilaterala samarbetet är till största delen intecknade genom redan gjorda åtaganden.

Det är främst inom det bilaterala utvecklingssamarbetet som reservationerna finns. Problemet har uppmärksamrats och Sida har på uppdrag av regeringen utarbetat ett åtgärdsprogram under 1997 med bl.a. en högre planeringsnivå och ökad flexibilitet att omfördela medel till områden där utbetalningarna sker i snabbare takt. Arbetet har redan under 1997 gett resultat med en lägre reservationsnivå än tidigare. Totalt för det bilaterala området har reservationerna minskat med 1 068 miljoner kronor i förhållande till 1995/96. De oin-tecknade reservationerna vid utgången av 1997 bestod till två tredjedelar av icke utbetalda medel inom posten ekonomiska reformer. Orsaken till detta är framför allt att betalningsbalansstöd inte har kunnat utbetalas i förväntad takt, på grund av osäkerhet i mottagarländerna. Förutsättningarna

har nu ändrats i flera länder, och planerade insatser under 1998 beräknas leda till att denna reservation minskar dramatiskt. Sidas mål är att reservationerna skall fortsätta att minska och motsvara 20 % av anslagna medel (ca 1,5 miljarder kronor) vid utgången av 1999.

Målet är inte att uppnå så höga utbetalningar som möjligt. Biståndet behövs bäst där det är svårast att genomföra, vilket är en viktig orsak till reservationerna. Det handlar om att uppnå balans mellan långsiktig fattigdomsorientering och en verksamhetsvolym som motsvarar de av riksdagen anvisade medlen. Utvecklingen visar, enligt utskottets mening, att även i detta perspektiv är långsiktigheten i biståndet värdefull. Noggrannhet i planeringen och uppvisande av delresultat före fortsatta utbetalningar eftersträvas. Dessa krav och strävan efter långsiktighet förutsätter emellertid att det instrument som reservationer utgör finns och kan användas på ett konstruktivt sätt.

Utskottet finner mot denna bakgrund ingen anledning att tillmötesgå kraven i motion *Fi22 (kd) yrkande 4 (delvis)* om en omfördelning av in-tecknade reservationsmedel.

I den moderata partimotionen [*Fi17 (m)*] föreslås bl.a. att det inom utgiftsområde 7 skapas en samlad post för Sveriges fredsbevarande verksamhet samt att 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag anslås till Central- och Östeuropa. Utskottet finner ej skäl att ställa sig bakom dessa förslag.

Därmed och med de i propositionen i övrigt angivna förutsättningar anser utskottet att regeringens förslag till preliminär ram för utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, för åren 1999–2001 är väl avvägt. Utskottet menar att det inte är lämpligt att mot bakgrund av det nu framlagda underlaget ha någon mening i övrigt om hur medlen inom detta utgiftsområde bör fördelas.

Utskottet anser således att yrkande 4 (berörd del) i propositionen bör tillstyrkas. Som konsekvens härav anser utskottet att motionerna *Fi17 (m)* yrkande 8 (delvis), *Fi19 (fp)* yrkande 4 (delvis), *Fi20 (v)* yrkande 4 (delvis), *Fi21 (mp)* yrkandena 42 och 43 (båda delvis) och *Fi22 (kd)* yrkande 4 (delvis) bör avstyrkas. Förslagen till utgiftsramar för utgiftsområde 7 avseende åren 1999–2001 i motion *Fi18 (c)* yrkande 3 (delvis) överensstämmer med regeringens.

Regeringen föreslår ett nytt treårigt program på 800 miljoner kronor årligen för utvecklingssamarbete med Central- och Östeuropa. För att lyfta fram Östersjöregionens betydelse för sysselsättning och tillväxt i Sverige satsas 200 miljoner kronor årligen under kommande femårsperiod inom utgiftsområde 24. Östersjöarbetet understöder en demokratisk utveckling och en kraftig tillväxt i vårt närområde. Ökad handel och större utbyte förbättrar välbefindandet i hela Östersjöregionen.

I motion *Fi19 (fp) yrkande 27* begärs åtgärder för ökad kärnkraftssäkerhet i Ryssland och Ukraina inom ramen för de ytterligare 200 miljoner kronor som satsas inom utgiftsområde 24. Om dessa medel inte skulle räcka i sammanhanget sägs det i motionen att Sidas s.k. östram bör användas som buffertfinansiering i kombination med ett bemyndigande.

Utan att anlägga synpunkter på medelsanvändningen inom utgiftsområde 24 är det utskottets uppfattning att frågan om eventuell tilläggsfinansiering från utgiftsområde 7 till annat utgiftsområde bör prövas endast om situation-

en skulle aktualiseras. En budgeteringsmodell av den typ som förfäktas i yrkandet och som redan på förhand utgår från att angivna ramar inte kommer att hålla strider på ett principiellt plan mot tankarna bakom den rambudgetmodell som tillämpas för statsbudgeten. Något bemyndigande av föreslagen sort bör ej utfärdas.

Enligt utskottets uppfattning bör motion Fi19 (fp) yrkande 27 i den del som rör utgiftsområde 7 således avstyrkas.

3.1.3 Frågor rörande EU

I motion *Fi19 (fp) yrkande 9* framlägger motionärerna sin syn på Europapolitikens inriktning medan Miljöpartiet i motion *Fi21 (mp) yrkande 45* belyser de ekonomiska effekterna av "Sverige ute ur EU år 2001".

Utrikesutskottet har, då riksdagen i samlad form behandlat EU-frågorna, berört huvuddelen av de element som tas upp i de två här aktuella yrkandena (senast i bet. 1997/98:UU13 Amsterdamfördraget).

Utskottet konstaterar att riksdagen vid ett flertal tillfällen tagit ställning mot förslag med innebörden att Sverige skall lämna EU. En följd av detta är att de ekonomiska kalkyler som redovisas i motion *Fi21 (mp) yrkande 45* saknar aktualitet. Motionen bör därför avstyrkas.

Den syn på Europapolitikens inriktning som redovisas i motion *Fi19 (fp) yrkande 9* visar sådan grad av överensstämmelse med av riksdagen gjorda ställningstaganden att motionen torde kunna besvaras.

Vänsterpartiet tar i motion *Fi20 (v) yrkande 29* upp frågan om ansvarsfrihet för EU-kommissionen och menar att regeringen skall verka för att ansvarsfrihet inte beviljas förrän kommissionen redovisat vilka åtgärder som den vill vidta.

Propositionens referat av Europeiska revisionsrättens rapporter för verksamhetsåret 1996 har, i de delar som har anknytning till utskottets verksamhetsområde, sammanfattats ovan under avsnitt 1.4. Av sammanfattningen framgår att Sverige anser att de iakttagelser rätten gjort är viktiga och att det är mycket angeläget att de åtgärdas. I arbetet med att ta fram en rekommendation till parlamentet har Sverige strävat efter att rådet drar operativa slutsatser som ställer krav på berörda parter att vidta åtgärder. Även om Revisionsrätten visat på allvarliga brister inom många områden är de enligt regeringens uppfattning inte av en sådan art att kommissionen inte borde beviljas ansvarsfrihet. Kommissionen visar en konstruktiv attityd i hanteringen av de brister som konstaterats. Den rekommendation rådet avgivit till parlamentet avspeglar väl regeringens ståndpunkter i frågan.

Utskottet delar regeringens uppfattning och anser följaktligen att motion Fi20 (v) yrkande 29 bör avstyrkas.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det ser positivt på att regeringen i propositionen redovisat Revisionsrättens uppfattning samt att även andra uppgifter rörande uppföljning och resultat lämnas, som möjliggör för riksdagen att utöva sin granskande funktion.

Som framgår av ovanstående sammanfattning av propositionen föreslås vad avser *utgiftsområde 5 (yrkande 49 i berörd del)* att anslaget A 2 Nordiskt samarbete ökas med 100 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget A 1 Utrikesförvaltningen minskas med motsvarande belopp. Regeringen föreslår att anslaget D 4 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet ökas med 500 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget D 1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av de förhållanden som redovisas i propositionen har utskottet ingen invändning mot regeringens förslag.

Utskottet anser således att propositionens yrkande 49 i berörd del bör tillstyrkas.

Stockholm den 12 maj 1998

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Inga-Britt Johansson (s), Nils T Svensson (s), Berndt Ekholm (s), Inger Koch (m), Urban Ahlin (s), Helena Nilsson (c), Bertil Persson (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Tone Tingsgård (s), Eva Zetterberg (v), Agneta Brendt (s), Lars Hjertén (m), Bodil Francke Ohlsson (mp), Ingrid Näslund (kd) och Magnus Johansson (s).

Avvikande meningar

1. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7

Göran Lennmarker, Inger Koch, Bertil Persson och Lars Hjertén (alla m) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområdena 5 och 7 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (m) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi17 (m) yrkande 8 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan bör fastställas till 2 856 miljoner kronor för år 1999, 2 850 miljoner kronor för år 2000 och 2 901 miljoner kronor för år 2001 samt att ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör fastställas till 11 387 miljoner kronor för år 1999, 11 200 miljoner kronor för år 2000 och 11 237 miljoner kronor för år 2001.

2. Ramen för utgiftsområde 5

1997/98:UU3y

Helena Nilsson (c) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområde 5 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (c) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi18 (c) yrkande 3 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan bör fastställas till 2 930 miljoner kronor för år 1999, 2 929 miljoner kronor för år 2000 och 2 985 miljoner kronor för år 2001.

3. Ramen för utgiftsområde 7

Karl-Göran Biörsmark (fp) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområde 7 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (fp) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi19 (fp) yrkande 4 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör fastställas till 13 502 miljoner kronor för år 1999, 14 820 miljoner kronor för år 2000 och 15 866 miljoner kronor för år 2001.

4. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7

Eva Zetterberg (v) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområdena 5 och 7 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (v) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi20 (v) yrkande 4 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan bör fastställas till 2 959 miljoner kronor för år 1999, 2 957 miljoner kronor för år 2000 och 3 013 miljoner kronor för år 2001 samt att ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör fastställas till 13 002 miljoner kronor för år 1999, 16 720 miljoner kronor för år 2000 och 19 366 miljoner kronor för år 2001.

5. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7

Bodil Francke Olsson (mp) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområdena 5 och 7 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (mp) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi21 (mp) yrkandena 42 och 43 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan bör fastställas till 2 957 miljoner kronor för år

1999, 2 955 miljoner kronor för år 2000 och 3 011 miljoner kronor för år 2001 samt att ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör fastställas till 13 602 miljoner kronor för år 1999, 15 020 miljoner kronor för år 2000 och 16 266 miljoner kronor för år 2001.

6. Ramen för utgiftsområde 7

Ingrid Näslund (kd) anför:

Utskottet förordar den preliminära fördelning av utgifterna för utgiftsområde 7 för åren 1999–2001 som framgår av kolumnerna markerade (kd) i bilagan till föreliggande yttrande med de motiveringar som framgår av motion Fi22 (kd) yrkande 4 (delvis).

Utskottet anser sålunda att ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör fastställas till 13 802 miljoner kronor för år 1999, 15 420 miljoner kronor för år 2000 och 16 666 miljoner kronor för år 2001.

7. Biståndsramen

Karl-Göran Biörsmark (fp), Eva Zetterberg (v), Bodil Francke Olsson (mp) och Ingrid Näslund (kd) anför:

Under nuvarande regering har biståndsramen sänkts och till och med underskridit den biståndsnivå som FN rekommenderar som miniminivå för i-länderna. Sverige har fastställt biståndet till 0,7 % av BNI medan FN talar om 0,7 % av BNP som en miniminivå. Under de senaste åren har 0,7 % av BNI inneburit ca 500 miljoner kronor mindre än 0,7 % av BNP för Sveriges del. Sänkningen av biståndet har skett trots att man lovade motsatsen före valet. Nedsänkningarna drabbar i stor utsträckning de allra fattigaste och rimmar därför illa med regeringens uttalade ambition att stärka fattigdomsinriktningen. Detta inte minst med tanke på den roll det dåliga exemplet kan spela i en tid då det internationella biståndet är satt under hård press. Detta finner utskottet oacceptabelt.

Utåt vill dock regeringen fortfarande ge sken av att Sverige förblir ett föregångsland, eftersom man kommer att öka biståndsnivån framöver. Man undviker dock att nämna den låga nivå man utgår ifrån samt det faktum att höjningen begränsar sig till 0,02 % och skall gälla först år 2000 och sedan 0,03 % år 2001. Det är enligt utskottets mening svårt att tolka dessa mycket blygsamma höjningar som tecken på en allvarligt menad ambition att åter uppnå enprocentsmålet.

Regeringen har i praktiken alltmer fjärrat sig från det moraliskt bindande enprocentsmålet, som en enig riksdag en gång ställt sig bakom. I en tid med enorma behov av katastrofhjälp och omfattande behov av långsiktigt bistånd till stöd för spridande av demokrati och respekt för mänskliga rättigheter samt ekonomiska reformprocesser är det fel att låta världens fattiga vara med och betala saneringen av Sveriges ekonomi.

Utskottet står fast vid att biståndsnivån som andel av BNI åter måste nå enprocentsnivån i början av nästa sekel och därför måste höjas i en helt annan takt än den regeringen antyder.

Ingrid Näslund (kd) anför:

Utskottet anser att de reservationer som gäller det bilaterala biståndet bör omfördelas och kanaliseras till behövande människor i den fattiga delen av världen i enlighet med Kristdemokraternas partimotion Fi22. Det finns också skriande behov på det sociala området i vårt närområde, inte minst när det gäller utsatta barn. Delar av reservationerna bör omfördelas till katastrof-anslag och andra akuta insatser samt till stöd till enskilda organisationers arbete.

9. Kärnkraftssäkerheten i öst

Karl-Göran Biörsmark (fp) anför

Risken för en kärnkraftsolycka är oerhört mycket större i kärnkrafts-anläggningar på andra sidan Östersjön än i Sverige. I stället för att satsa enorma belopp på en forcerad stängning av en eller flera reaktorer här bör man satsa mer resurser på ökad säkerhet och nedläggningar i Ryssland och Ukraina.

I Folkpartiets budgetalternativ ställs 200 miljoner kronor per år till förfo-gande för höjd säkerhet i kärnkraftsanläggningarna i Sveriges närområde främst i Ryssland-Murmanskområdet och S:t Petersburgsområdet. Medlen skall användas dels för att höja säkerheten i befintliga anläggningar, dels för finansiering av alternativ till existerande verk. För att få ett större genomslag för höjd säkerhet i Ryssland och Ukraina bör Sverige dessutom göra åtagan-den om matchande finansiering: För varje ny miljon som övriga nordiska länder satsar på ökad kärnkraftssäkerhet i Ryssland och Ukraina åtar sig Sverige att satsa en miljon. För den händelse de nu tillförda 200 miljoner kronorna inte skulle räcka i detta sammanhang bör Sidas ram för östbistån-det användas som buffertfinansiering i kombination med ett bemyndigande.

Särskilt yttrande

Göran Lennmarker, Inger Koch, Bertil Persson och Lars Hjertén (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet anser att det övergripande målet för biståndet skall vara att främja en uthållig tillväxt som leder till en snabb utrotning av fattig- domen. Det är en bakvänd ordning att låta avstämningen av ett sådant mål ske genom att mäta hur mycket pengar som budgeteras i Sverige. Det rele- vanta måttet är en bedömning av hur många människor i Sveriges samarbets- länder som varje år uppnår en dräglig levnadsnivå. Utgiftsmål skapar inte effektivitet.

Vårpropositionen 1998: preliminär fördelning på utgiftsområden (UO)

(miljoner kronor, löpande priser)

Fel! Autotextposten är inte definierad.

Bilaga

Absoluta tal

	Prop.	(m)	(c)	(fp)	(v)	(mp)	(kd)
UO5 1999	2 949	2 856	2 930	=	2 959	2 957	=
UO5 2000	2 947	2 850	2 929	=	2 957	2 955	=
UO5 2001	3 003	2 901	2 985	=	3 013	3 011	=
UO7 1999	12 002	11 387	=	13 502	13 002	13 602	13 802
UO7 2000	13 020	11 200	=	14 820	16 720	15 020	15 420
UO7 2001	13 866	11 237	=	15 866	19 366	16 266	16 666

Relativt propositionen

	Prop.	(m)	(c)	(fp)	(v)	(mp)	(kd)
UO5 1999	2 949	- 93	- 19	0	10	8	0
UO5 2000	2 947	- 97	- 18	0	10	8	0
UO5 2001	3 003	- 102	- 18	0	10	8	0
UO7 1999	12 002	- 615	0	1 500	1 000	1 600	1 800
UO7 2000	13 020	- 1 820	0	1 800	3 700	2 000	2 400
UO7 2001	13 866	- 2 629	0	2 000	5 500	2 400	2 800

Innehållsförteckning

Fel! Autotextposten är inte definierad.

Till finansutskottet.....	1
1 Propositionen	1
1.1 Yrkandena	1
1.2 Den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001	2
1.2.1 Utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan.....	2
1.2.2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	4
1.3 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998.....	5
1.4 Uppföljning: Europeiska revisionsrättens rapporter för verksamhetsåret 1996.....	6
2 Motionssammanfattning.....	6
3 Utskottets överväganden.....	11
3.1 Utgiftsramar för budgetåren 1999–2001	11
3.1.1 Utgiftsområde 5	11
3.1.2 Utgiftsområde 7	12
3.1.3 Frågor rörande EU	15
3.2 Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998.....	16
Avvikande meningar.....	16
1. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7	16
2. Ramen för utgiftsområde 5	17
3. Ramen för utgiftsområde 7	17
4. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7	17
5. Ramarna för utgiftsområdena 5 och 7	17
6. Ramen för utgiftsområde 7	18
7. Biståndsramen.....	18
8. Reservationer	19
9. Kärnkraftssäkerheten i öst.....	19
Särskilt yttrande.....	19
<i>Bilaga</i>	
Vårpropositionen 1998: preliminär fördelning på utgiftsområden	20